

Hoe ga ik met stoffen om waarvoor geen beleidsmatig vastgesteld MTR bestaat?

Het kan voorkomen dat er een stof gemeten wordt waarvoor nog geen beleidsmatig vastgesteld MTR bestaat. In dit geval kan op verzoek een zogenaamd ad-hoc MTR worden vastgesteld, die vanzelfsprekend een voorlopig karakter heeft. Dit verzoek kan gericht worden aan het Steunpunt Emissies van het RIZA: tel: 0320-298867, fax: 0320-249218.

Zijn er aparte normen voor zoute watersystemen?

De getalswaarden voor oppervlaktewater in de vier nieuwe publicaties over normstelling gelden zowel voor zoete als zoute watersystemen. Uitzonderingen hierop zijn de van nature voorkomende stoffen zoals metalen, nutriënten en radioactieve stoffen, waarvan de achtergrondconcentratie in zoute wateren afwijkt van die in zoet water. In 'Normen voor het Waterbeheer' staan de achtergrondconcentraties voor de Noordzee. Uitgangspunt bij beleid en beheer van zoute watersystemen zoals de Noordzee is het 'voorzorgsprincipe'. De streefwaarde en niet het MTR is daarom richtinggevend voor het beleid.

Hoe zit het met gebiedsgerichte normstelling?

Bij de afleiding van milieunormen voor metalen wordt rekening gehouden met de natuurlijke achtergrondgehalten die per regio kunnen verschillen. Voor de overige verontreinigende stoffen wordt geen gebiedsgerichte normstelling gehanteerd. Voor nutriënten of andere van nature voorkomende (macrochemische) parameters wordt wel gebiedsgerichte normstelling toegepast. Voor deze parameters zijn de bestaande, generiek geldende (MTR en streef)waarden in de publicaties opgenomen. Zoals in NW4 is aangegeven, vereist de normstelling voor nutriënten en andere algemene kwaliteitsparameters vanwege de van nature grote (regionale) verschillen en het grote aantal watertypen een gebiedsgerichte aanpak.

Afhankelijk van de functies van een watersysteem (bijv. natuur of landbouw) en de natuurlijke omstandigheden kan van de landelijke waarden worden afgeweken. Voorwaarde is dat hierbij tenminste moet worden uitgegaan van een bescherming van het watersysteem op het 'laagste ecologische niveau'.

Ten behoeve van deze gebiedsgerichte normstelling zal in het najaar van 2001 door de Commissie Integraal Waterbeheer een advies worden uitgebracht getiteld: "CIW-methodiek voor het vaststellen van gedifferentieerde doelstellingen voor nutriënten in oppervlaktewater". Dit advies omvat een handleiding waarin naast methodieken voor normstelling, gebiedsafbakening en het voorkómen van afwenteling ook informatie zal worden opgenomen over ervaringen van het gebruik van de methodiek op voorbeeldgebieden.

Normen voor het waterbeheer

Normen voor het waterbeheer

De publicatie

'Normen voor het Waterbeheer' is een achtergronddocument bij de 'Regeringsbeslissing Vierde Nota Waterhuishouding' (NW4). Het is een publicatie van de Commissie Integraal Waterbeheer (CIW), vastgesteld in november 1999 en uitgegeven in 2000.

Doel, doelgroep en toepassingsgebied

'Normen voor het Waterbeheer' is geschreven voor de waterbeheerders: regionale beheerders, provincies en Rijkswaterstaat. Het doel is om een overzicht te geven van de beleidsmatige en technische achtergronden van de milieukwaliteitsnormen - en de getalswaarden voor deze normen - zoals die in het waterbeheer gelden.

Actualiteit

NW4 geeft het actuele waterbeleid van de rijksoverheid weer. 'Normen voor het Waterbeheer' geeft een nadere toelichting op het onderwerp normstelling en heeft dus een beleidsgerichte invalshoek. 'Normen voor het Waterbeheer' bevat milieunormen voor een groter aantal stoffen dan NW4. Bovendien zijn hierin de op dit moment meest actuele normen te vinden. Daar waar verschillen optreden met getalswaarden uit het NW4 gelden de waarden uit 'Normen voor het Waterbeheer'. Er bestaan plannen om dit document onder de Internet site 'Waterland' te plaatsen.

Inhoud

De achtergronden van milieukwaliteitsnormen zoals het MTR, de relatie tussen kwaliteitsnormen en de emissieaanpak en de productkwaliteitsnormen voor baggerspecie komen aan de orde. De methode voor het afleiden van normen wordt toegelicht en er wordt ingegaan op de status en doorwerking van normen. Emissie-eisen, effectmetingen en bioassays worden niet behandeld. De volgende specifieke items komen aan de orde:

- milieukwaliteitsnormen en risiconiveaus als prioriteringsinstrument
- gebiedsgerichte differentiatie en beoordeling
- milieukwaliteitsnormen in internationaal kader
- een begrippenkader

Waar kan ik de meest recente programmatuur vinden over het toetsen aan normen?

Voor de beoordeling en verwerking van gegevens over water- en waterbodemkwaliteit is het programma Beoordelings- en Verwerkingsprogrammatuur water (BeVer) ontwikkeld. BeVer bestaat uit meerdere applicaties en verwerkt (meet) gegevens op een gestandaardiseerde en uniforme wijze. Een specifieke applicatie is Notove dat geschikt is voor het beoordelen en toetsen van de waterkwaliteit. Informatie over BeVer is te vinden op Internet: <http://www.minvenw.nl/rws/riza/bcm/projecten/bever>. Voor waterbodems is het waterbodem beoordelingsondersteunend systeem BOOS relevant. Hiermee kunnen analyseresultaten worden getoetst aan de klassengrenzen voor kwaliteit van baggerspecie volgens de geldende toetsingsregels.

In de nieuwste versie (waterbodem BOOS versie 07) kan ook aan het MTR worden getoetst. BOOS zal in de nabije toekomst opgenomen worden in het BeVer programma. Verder kan informatie worden ingewonnen bij het Steunpunt Emissies van het RIZA: tel: 0320-298867, fax: 0320-249218.

Bouwstoffenbesluit bodem- en oppervlaktewaterenbescherming

Grond die in een werk wordt toegepast, wordt beschouwd als bouwstof en valt onder het regime van Bouwstoffenbesluit. Of sprake is van schone grond wordt bepaald door de streefwaarde. Daarnaast maakt het Bouwstoffenbesluit gebruik van samenstellings- en immisiewaarden om te bepalen of de bouwstof in categorie 1 of 2 valt. Aan deze categorieën zijn verschillende gebruiksregels en voorschriften verbonden. De samenstellingswaarde voor grond is gelijk aan de interventiewaarde. Waterbodems die als baggerspecie worden toegepast in/op een werk, kunnen eveneens onder het Bouwstoffenbesluit vallen. Hiervoor gelden dezelfde samenstellings- en immisiewaarden als voor andere 'bouwstoffen'. Beide waarden zijn opgenomen in 'Normen voor het Waterbeheer' en 'Stoffen en Normen'.

Hoe weet ik of ik de meest recente getalswaarde voor een norm heb?

Na het verschijnen van de vier nieuwe publicaties over normstelling is het voor de meeste waterbeheerders in eerste instantie voldoende om over de NW4 in combinatie met het document 'Normen voor het Waterbeheer' te beschikken. Deze documenten worden echter niet regelmatig bijgesteld, terwijl er bijvoorbeeld wel nieuwe MTR's en streefwaarden worden afgeleid in het project INS. Van de klapper 'Integrale Normstelling Stoffen' verschijnt een jaarlijkse update waarin de actuele getalswaarden zijn opgenomen. De voor het waterbeheer relevante wijzigingen kunnen daarnaast (maar waarschijnlijk minder frequent) in een 'Nota van wijziging normen-bijlage NW4' worden opgenomen. Verder is het Steunpunt Emissies van het RIZA een nuttige informatiebron voor vragen over de meest recente normgegevens: tel: 0320-298867, fax: 0320-249218.

Circulaire 'Streefwaarden en interventiewaarden bodemsanering' (Staatscourant)

De circulaire geeft een overzicht van alle beschikbare interventiewaarden voor bodemsanering en de indicatieve niveaus voor ernstige bodemverontreiniging, inclusief de bijbehorende streefwaarden. De circulaire heeft betrekking op verontreiniging van bodem, grondwater en sediment en geldt dus voor het land- en waterbodems. Streef- en interventiewaarden uit de circulaire zijn eveneens opgenomen in 'Stoffen en Normen', en 'Normen voor het Waterbeheer'. In de klapper 'Integrale Normstelling Stoffen' staan alleen de streefwaarden vermeld.

Waar kan ik opzoeken hoe een norm tot stand is gekomen?

Hierbij moet onderscheid worden gemaakt tussen het wetenschappelijke afleidingsproces en de beleidsmatige vaststelling van een norm. Met name voor milieukwaliteitsnormen zijn dit gescheiden processen. In het INS project worden eerst door het RIVM op basis van wetenschappelijke gegevens MTR's en VR's afgeleid, zoals beschreven in 'Environmental Risk Limits in The Netherlands'. In deze klappers vindt men op welke wetenschappelijke gegevens een norm gebaseerd is. Na het wetenschappelijke proces vindt de vaststelling door het beleid plaats. Dit leidt tot beleidsmatige MTR's en streefwaarden, die in de klapper 'Integrale Normstelling Stoffen' te vinden zijn. Voor interventiewaarden geldt een vergelijkbaar proces.

Getalsmatige overzichten

In de bijlagen zijn achtereenvolgens getalsmatige overzichten opgenomen van:

minimumkwaliteit (MTR) en streefwaarden voor water en sediment;

streefwaarden voor grond en grondwater; landelijk geldende achtergrondconcentraties;

milieukwaliteitsnormen voor de bodem (interventiewaarden, signaleringswaarden);

productkwaliteitsnormen voor zuiveringsslib;

evenwichtspartiticoëfficiënten water/zwevend stof en parameters voor bodemtypecorrectie;

risicogrenzen voor de droge bodem (MTR en Ernstige Bodem Verontreinigingsconcentratie);

ernstig risiconiveau (ER) voor oppervlaktewater en sediment;

kwaliteitsnormen voor specifieke functies van oppervlaktewater (zwenwater, water voor de bereiding van drinkwater, water voor zalm- en water voor karperachtigen);

Zielvorgaben Aktionsprogramm Rhein: normen voor de Rijn afgeleid door de Internationale Rijncommissie (IRC);

Ecotoxicological Assessment Criteria (EAC): normen voor de Noordzee afgeleid door de OSPARCOM (Oslo Paris Commission);

kwaliteitseisen voor drinkwater;

productkwaliteitsnormen voor baggerspecie;

samenstellingswaarden en immissiewaarden voor grond uit het Bouwstoffenbesluit;

concentratiegrenswaarden BAGA: normen voor afvalstoffen uit het Besluit aanwijzing gevaarlijk afval;

LAC-sigitaalwaarden: landbouwkundige normen afgeleid door de Landbouw Advies Commissie.

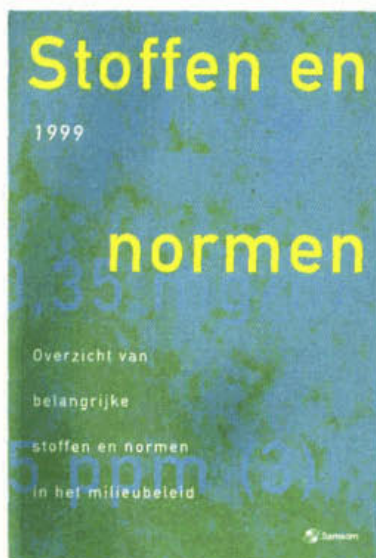
Samenhang met de andere publicaties

'Normen voor het Waterbeheer' geeft een praktisch overzicht van de huidige normen en hun toepassingen. Een gedetailleerd overzicht van de wetenschappelijke achtergronden en data van de op risico's gebaseerde milieukwaliteitsdoelstellingen wordt gegeven in 'Environmental Risk Limits in The Netherlands'.

Hoe te bestellen?

'Normen voor het Waterbeheer' is te bestellen bij het secretariaat van de CIW, Hoofddirectie van Rijkswaterstaat, postbus 20906, 2500 EX Den Haag, telefax 070-3519078 en e-mail ciw@hkw.rws.minvenw.nl.

Stoffen en normen

De publicatie

Het boek 'Stoffen en Normen' met als ondertitel 'Overzicht van belangrijke stoffen en normen in het milieubeleid' is door het Directoraat-Generaal Milieubeheer (DGM) van het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM) eind 1999 uitgebracht. Dit betreft een update van het 'groene boek' met dezelfde titel, waarvan de eerste versie in 1994 verscheen. Het boek bestaat uit een algemeen deel en een deel met normoverzichten per stof. Het is het naslagwerk voor normstelling op milieugebied in Nederland.

Doel, doelgroep en toepassingsgebied

De invalshoek van 'Stoffen en Normen' is stofgericht: meer dan driekwart van het boek bestaat uit normoverzichten per stof. Het boek beoogt de meest relevante milieuhygiënische normen op een overzichtelijke manier te presenteren voor onderzoekers en beleidsmakers op milieugebied. Zowel milieukwaliteitsnormen, functiegerichte normen (alleen m.b.t. drinkwater) alsook normen voor producten en afval worden behandeld. Hierbij wordt ingegaan op het beleidsmatige en/of wettelijke kader, de afleidings-systematiek, de toepassing en de betekenis van normen.

Actualiteit

In het boek worden voor 250 stoffen getalswaarden gegeven. De gedrukte versie van het boek 'Stoffen en Normen' verschijnt in principe om de vijf jaar. Tussentijdse aanpassingen zijn in deze vorm niet voorzien.

De meest gestelde vragen over normen

Waar vind ik de milieukwaliteitsnormen voor bestrijdingsmiddelen?

Milieukwaliteitsnormen voor bestrijdingsmiddelen zijn opgenomen in de publicaties 'Normen voor het Waterbeheer', 'Integrale Normstelling Stoffen (INS)' en 'Stoffen en Normen'. De verantwoordelijkheid voor de afleiding en vaststelling van MTR's en streefwaarden voor bestrijdingsmiddelen ligt bij het College voor de Toelating van Bestrijdingsmiddelen (CTB). Jaarlijks worden deze getalswaarden door de Stuurgroep INS geactualiseerd in de klapper 'Integrale Normstelling Stoffen'.

Van de tot nu toe genormeerde bestrijdingsmiddelen staan de wetenschappelijke risiconiveaus (MTR en VR) die aan de normen ten grondslag liggen - samen met de onderliggende ecotoxicologische en milieuchemische gegevens - in 'Environmental Risk Limits in The Netherlands'. Aanvullingen staan in specifieke RIVM rapporten.

Kan ik op Internet informatie vinden over normstelling?

Zowel het ministerie van VROM (<http://www.minvrom.nl>) als van V&W (<http://www.minvenw.nl>) zijn bezig met het plaatsen van informatie over normstelling op Internet. Het Centrum voor Stoffen en Risicobeoordeling van het RIVM heeft op haar site het onderwerp 'Normstelling Stoffen'. Hier staat een overzicht van alle RIVM-rapporten gepubliceerd over normstelling en een overzicht van stoffen waarvoor risiconiveaus zijn afgeleid met een verwijzing naar het betreffende RIVM-rapport. Adres: <http://www.rivm.nl/csr>.

Op de site van het College Toelating Bestrijdingsmiddelen staat informatie over de afleidingsmethodiek van MTR's door het CTB. Adres: <http://www.agralin.nl/ctb>.

Wettelijk en niet-wettelijk vastgelegde normen

Normen kunnen al dan niet wettelijk zijn vastgelegd. Grens- en richtwaarden zijn wettelijk vastgelegde normen waarvoor een resultaatsverplichting geldt: ze moeten worden nageleefd. Voorbeelden zijn emissiegrenswaarden voor water en lucht en productnormen voor afval en zuiveringsslib. Het MTR en de streefwaarde uit NMP3 en NW4 zijn niet-wettelijke normen ('doelstellingen') waarvoor een inspanningsverplichting geldt. Waterbeheerders moeten er naar streven om aan deze normen te voldoen.

Typen milieunormen

Er zijn drie typen milieunormen: generieke milieukwaliteitsnormen, specifieke functiegerichte normen en normen voor producten en afval. De generieke milieukwaliteitsnormen betreffen het MTR en de streefwaarde voor ondermeer oppervlaktewater en (water)bodem. Functiegerichte normen betreffen onder andere normen voor zwemwater en oppervlaktewater voor de bereiding van drinkwater. Productnormen gelden bijvoorbeeld voor baggerspecie, zuiveringsslib, compost, bouwstoffen en drinkwater.

Het normstellingsproces bestaat uit twee stappen:

- 1) het op wetenschappelijke gronden afleiden van risicogrenzen;
- 2) mede hierop het vaststellen van normen door het beleid.

Onderstaande tabel geeft aan welke typen normen in de nieuwe publicaties over normstelling te vinden zijn.

Wetenschappelijke risicogrenzen: Publicatie: Environmental Risk Limits in the Netherlands			
Beleidsmatige normen:			
Type normen Publicaties:	generieke milieukwaliteit normen	functiegerichte normen	normen voor producten en afval
Normen voor het Waterbeheer	+	+	+
Stoffen en Normen	+	+ (drinkwater)	+
Integrale Normstelling Stoffen	+	-	-

Inhoud

Het algemene deel behandelt de rol van normen in het milieubeleid en geeft een algemene beschrijving van de normstelsels en bijbehorende beleidskaders. Het gaat in op de milieukwaliteitsnormen voor lucht, bodem, waterbodem, grondwater en oppervlaktewater; functiegerichte kwaliteitsnormen met betrekking tot drinkwater en normen voor producten (baggerspecie, compost, zuiveringsslib, zwarte grond, bouwstoffen) en gevaarlijk afval. Naast het algemene deel is voor 250 stoffen per stof een overzicht gegeven van alle bestaande milieunormen.

Getalsmatige overzichten

Normoverzichten zijn per stof gepresenteerd voor de volgende groepen:

- zware metalen
- monocyclische aromatische koolwaterstoffen
- polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK's)
- alifatische koolwaterstoffen
- pesticiden
- overige stoffen

Het boek kent een register op stofnaam en op CAS-nummer. Per stof komen de volgende punten aan bod:

- identificatie
- milieukwaliteitsnormen
- functiegerichte normen
- normen voor producten en afval
- relevante gezondheidskundige gegevens
- overige gegevens
- opmerkingen

Samenhang met de andere publicaties

In 'Stoffen en Normen' zijn de beleidsmatige achtergronden van het Nederlandse normstelsel uitgebreid behandeld. Hierin onderscheidt deze publicatie zich van de andere publicaties. De beleidsmatig vastgestelde milieukwaliteitsnormen uit de klapper 'Integrale Normstelling Stoffen' zijn opgenomen in 'Stoffen en Normen'. Een groot deel van de normen - zowel de generieke milieukwaliteitsnormen, de functiegerichte normen alsmede normen voor producten en afval - zijn opgenomen in 'Normen voor het Waterbeheer'.

Hoe te bestellen?

Het boek is te bestellen bij Samson, afdeling Klantenservice, tel. 0172-466833.

Het ISBN-nummer is 90 6092 802 4.

Integrale normstelling stoffen

Doel, doelgroep en toepassingsgebied

De invalshoek van deze publicatie is beleidsmatig: de klapper 'Integrale Normstelling Stoffen' beoogt relevante milieukwaliteitsnormen op een overzichtelijke manier te presenteren voor beleidsmakers en uitvoerders op milieugebied. Het biedt de mogelijkheid om de informatie op een overzichtelijke wijze bijeen te brengen en actueel te houden.

Actualiteit

Jaarlijks worden de in dat jaar vastgestelde beleidsmatige MTR's en streefwaarden voor nieuwe stoffen en tussentijdse bijstellingen van reeds genormeerde stoffen uitgebracht. Deze worden aan de klapper toegevoegd. Eens in de vijf jaar worden de MTR's en streefwaarden gevalueerd en indien nodig aangepast op basis van nieuwe wetenschappelijke kennis.

De publicatie

De in 2000 verschenen klapper 'Integrale Normstelling Stoffen' (INS) is een publicatie van de Interdepartementale Stuurgroep Integrale Normstelling Stoffen. Het is een actualisatie en vervolg op de notities Milbowa (Milieukwaliteitsdoelstellingen bodem en water) uit 1991 en Integrale Normstelling Stoffen uit 1997. De klapper 'Integrale Normstelling Stoffen' is eigenlijk de beleidsmatige verankering van de RIVM-publicatie 'Environmental Risk Limits in The Netherlands'. Naast getalsmatige overzichten geeft de klapper een beschrijving van de procedures voor het vaststellen van milieukwaliteitsnormen in het project Integrale Normstelling Stoffen.

In het boek 'Stoffen en Normen' en het CIW achtergrond-document 'Normen voor het Waterbeheer' zijn naast de generieke milieukwaliteitsnormen ook wettelijke normen voor producten en afval opgenomen. Waar 'Stoffen en Normen' alleen functiegerichte normen met betrekking tot drinkwater bevat, zijn in 'Normen voor het Waterbeheer' alle functiegerichte normen opgenomen.

Functiegerichte normen voor oppervlaktewater als grondstof voor bereiding van drinkwater, zwembadwater, viswater (karperachtigen en zalmachtigen) en schelpdierwater zijn de afgelopen tijd nauwelijks veranderd. Deze normen zijn veelal een uitvloeisel van EU-richtlijnen en daarom wettelijk vastgelegd. In de Europese Unie wordt momenteel gewerkt aan een nieuwe Kader-richtlijn Water. Een aantal functiegerichte normen zal hiermee in de toekomst gaan vervallen. Voor een aantal 'EU-brede prioritaire stoffen' zullen Europees geldende milieukwaliteitsnormen worden vastgesteld.

Bij het gebruik van milieunormen voor specifieke beleidsvelden (zoals bodemsanering) en toepassingsgebieden wordt de status (niet-wettelijk of wettelijk) en de doorwerking van milieukwaliteits- en productnormen nadrukkelijk vastgelegd.

Voorbeelden hiervan zijn de Circulaire streefwaarden en interventiewaarden bodemsanering en het Bouwstoffenbesluit (zie de kaders verderop in de tekst).

Vaststellen en gebruik van milieunormen

Het proces van normstelling begint met het vaststellen van wetenschappelijk onderbouwde risicogrenzen. In geval van de milieukwaliteitsnormen zijn dat de door het RIVM afgeleide Maximaal Toelaatbare - en Verwaarloosbare Risiconiveaus (MTR en VR).

In de klapper 'Environmental Risk Limits in The Netherlands' zijn de wetenschappelijke risiconiveaus in de vorm van MTR's en VR's voor water (zoet en zout), sediment, bodem, grondwater en lucht gepresenteerd.

Mede op basis van deze risiconiveaus stelt de overheid milieunormen vast. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen algemeen geldende milieukwaliteitsnormen, specifieke functiegerichte normen en normen voor producten en afval (zie kader 'typen milieunormen'). De status van deze normen kan sterk verschillen (zie kader 'Wettelijk versus niet-wettelijk vastgelegde normen').

In het kader van het project Integrale Normstelling Stoffen (INS) heeft de Rijksoverheid niet-wettelijke, algemeen geldende milieukwaliteitsnormen voor water, sediment, bodem en lucht in de vorm van MTR's en streefwaarden vastgesteld en gepubliceerd.

Een overzicht van generieke milieukwaliteitsnormen is opgenomen in de klapper 'Integrale Normstelling Stoffen'.

In het derde Nationale Milieubeleidsplan (NMP3) en NW4 wordt naar deze generieke milieukwaliteitsnormen verwezen. In NW4 zijn deze normen voor die stoffen opgenomen die het meest relevant zijn voor de waterbeheerder. Met betrekking tot deze generieke milieukwaliteitsnormen wordt voortaan uitgegaan van twee vaste ijkpunten: het MTR als minimumkwaliteitsdoelstelling en de streefwaarde. Deze twee normen zijn opgenomen als beleidsdoel voorzien van een inspanningsverplichting. Op zeer korte termijn mag het MTR als gevolg van emissies voor alle stoffen niet meer overschreden worden. Op langere termijn - zo mogelijk voor 2010 - mag tevens de streefwaarde niet meer worden overschreden.

De generieke milieukwaliteitsnormen worden in toenemende mate gehanteerd als uitgangspunt bij het formuleren van brongericht beleid en het opstellen van productnormen. Met productnormen wordt het gebruik van producten gestuurd door hier eisen aan te stellen. Functiegerichte normen zijn getalswaarden die, gelet op een bepaalde functie, aangeven welke concentratie in een bepaald milieucompartiment niet overschreden mag worden.

Inhoud

De klapper bestaat uit 5 delen. Deel 1 bevat algemene informatie over het INS project. In deel 2 is de procedure voor het wetenschappelijk en beleidsmatig vaststellen van milieukwaliteitsnormen en de organisatiestructuur van INS beschreven. In de delen 3 en 4 is de in 1997 verschenen notitie 'Integrale Normstelling Stoffen, Milieukwaliteitsnormen voor bodem, water, lucht' beschreven, alsook de later aangebrachte correcties. In deel 5 zijn getalsmatige overzichten opgenomen van de na 1997 beleidsmatig vastgestelde MTR's en streefwaarden.

Getalsmatige overzichten

In deel 5 van de klapper staan de getalsmatige overzichten. Allereerst een tabel met de milieukwaliteitsnormen voor oppervlaktewater (opgeloste en totaal concentraties), sediment en grond, grondwater en lucht voor de stofgroepen: metalen, PAK's, vluchtige halogeen koolwaterstoffen, chloorfenolen, diverse groepen bestrijdingsmiddelen, nutriënten en eutrofiëringparameters en radioactiviteitsparameters. In aparte tabellen staan milieukwaliteitsnormen voor enkele 'nieuwe' stoffen zoals anilines. Tevens is in deel 5 een tabel opgenomen met de bodemtypecorrectiefactoren voor metalen.

Samenhang met de andere publicaties.

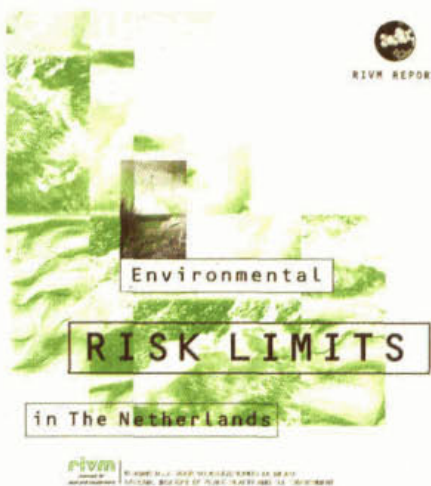
In de publicatie 'Environmental Risk Limits in The Netherlands' staan de wetenschappelijk afgeleide MTR's en VR's die ten grondslag liggen aan de hier gepresenteerde beleidsmatige vastgestelde MTR's en streefwaarden. Deze milieukwaliteitsnormen staan ook in de twee publicaties: 'Normen voor het Waterbeheer' en -met uitzondering van de getalswaarden voor enkele 'nieuwe' stoffen zoals anilines- in het boek 'Stoffen en Normen'.

Hoe te bestellen?

De INS klapper is te bestellen bij de afdeling Normstelling van de directie Stoffen, Veiligheid en Straling (SVS) van het ministerie van VROM, tel: 070-3394755 en fax 070-3391297.

Environmental risk limits in the Netherlands

Doel, doelgroep en toepassingsgebied

Doel van deze klappers is informatievoorziening voor beleidsmakers en risicospecialisten op het gebied van stoffen. Invalshoek van de publicatie is stofgericht: de klappers bevatten per stof zowel de risicogrenzen als onderliggende milieuchemische en toxicologische gegevens.

Actualiteit

In deze publicatie worden de wetenschappelijk afgeleide risicogrenzen gepresenteerd. De beleidsmatig vastgestelde milieukwaliteitsnormen staan in de andere drie publicaties. Er bestaan geen plannen om deze publicatie regelmatig bij te stellen. Publicatie van door het RIVM afgeleide risicogrenzen in het kader van INS vindt overigens meestal plaats via RIVM rapporten.

Inhoud

De klappers geven een overzicht van het wetenschappelijke traject van INS: een beschrijving van de procedures voor het afleiden van risicogrenzen, de risicogrenzen zelf en alle onderliggende gegevens waarop deze risicogrenzen gebaseerd zijn. Specifiek voor deze publicatie geldt dat alle gebruikte milieuchemische en (eco)toxicologische gegevens zijn opgenomen. Het is hierdoor een handige papieren data-bank voor stofgegevens. Tevens is het de enige

Inleiding

Het stellen van normen is een complex proces waar beleid en wetenschap een rol spelen. Het toepassen van normen in het waterbeheer is daarnaast soms lastig. Zo is het voor de waterbeheerder niet altijd duidelijk welke norm hij moet gebruiken. Ook is de juiste getalswaarde niet altijd even makkelijk te vinden. Voor een stof is het soms noodzakelijk om meerdere documenten te raadplegen. Om het vinden van de juiste normen te vergemakkelijken heeft de STOWA in 1996 de 'Speurdersgids normen waterkwaliteitsbeheer' uitgebracht. Inmiddels is deze gids aan herziening toe, mede omdat recentelijk vier nieuwe publicaties op het gebied van normstelling zijn verschenen.

Alvorens de Speurdersgids opnieuw uit te brengen, is een enquête onder de waterbeheerders gehouden naar de informatiebehoefte op normeringsgebied. Hieruit is gebleken dat waterbeheerders er prijs op stellen om op een overzichtelijke wijze over alle nieuwe 'normstellingsbronnen' geïnformeerd te worden. Een ingang voor informatie over de gestelde normen bleek daarbij wenselijk. Op basis hiervan heeft de STOWA besloten de speurdersgids niet te herzien, maar deze brochure uit te brengen. Hij is bedoeld als wegwijzer in verschillende normeringstelsels en geeft inzicht in de relevantie voor de waterbeheerder.

Recentelijk zijn vier nieuwe publicaties over normstelling verschenen

'Normen voor het Waterbeheer'

Dit document is in 2000 uitgebracht door de Commissie Integraal Waterbeheer (CIW) als achtergronddocument bij de Regeringsbeslissing Vierde Nota Waterhuishouding (NW4)

'Stoffen en Normen'

Dit boek is in 1999 uitgebracht door het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM)

'Integrale Normstelling Stoffen'

Deze klapper is in 2000 uitgebracht door het ministerie van VROM, mede namens de ministeries van Verkeer & Waterstaat (V&W), Landbouw, Natuurbeheer & Visserij (LNV) en Economische Zaken (EZ)

'Environmental Risk Limits in the Netherlands'

Deze klappers zijn in 1999 uitgebracht door het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieubeheer (RIVM)

De publicatie

'Environmental Risk Limits in The Netherlands' is in 1999 uitgebracht door het RIVM. Het bestaat uit drie klappers waarin alle publicaties van het RIVM over het project Integrale Normstelling Stoffen (INS) zijn samengevat. In dit project leidt het RIVM in opdracht van het ministerie van VROM de wetenschappelijk onderbouwde risicogrenzen af: het Maximaal Toelaatbaar Risiconiveau (MTR) en het Verwaarloosbaar Risiconiveau (VR). (Op basis hiervan worden door INS milieukwaliteitsnormen vastgesteld)

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Vaststellen en gebruik van milieunormen	5
De meest gestelde vragen over normen	7
<i>De publicaties</i>	
Normen voor het waterbeheer	12
Stoffen en normen	14
Integrale normstelling stoffen	16
Environmental risk limits in the Netherlands	18

Colofon

Uitgave: STOWA, Utrecht

Tekst: IWACO

Foto's: Aqua Sense; Hoogheemraadschap Delfland; Henk Offringa

Vormgeving: Bureau Groenschrift, Wageningen

Druk: De Groot Drukkerij b.v., Goudriaan
Deze uitgave is gedrukt op chloorvrij papier

STOWA publicatie 2000-22; ISBN 90.5773.099.5
Meer exemplaren van deze brochure zijn verkrijgbaar via:
Hageman Fulfilment BV, Postbus 1110, 3330 CC Zwijndrecht
tel: 078 629 33 32, e-mail: hff@wxs.nl

Met medewerking van:
Hoogheemraadschap van Schieland, Provincie Friesland, RIVM, RIZA en
VROM.

publicatie waarin in detail beschreven wordt hoe een risicogrens wetenschappelijk wordt afgeleid. Bovendien is het in het Engels geschreven waarmee deze publicatie zich richt op een internationaal publiek.

Getalsmatige overzichten

Klapper één:
bevat een overzicht van alle in het INS-project afgeleide risicogrenzen: MTR, VR en kritische concentraties in regenwater en lucht voor de volgende stofgroepen:

26 monocyclische aromatische koolwaterstoffen

7 PAK's

24 alifatische koolwaterstoffen

17 bestrijdingsmiddelen (voornamelijk organochloorpesticiden)

Vervolgens wordt per stofgroep de afleiding van deze risicogrenzen voor alle compartimenten beschreven in zogenaamde stofdossiers.

Klapper twee:
alle onderliggende (eco)toxicologische en milieuchemische gegevens zijn hierin per stofgroep opgenomen.

Klapper drie:
bevat een aantal recente RIVM rapporten over metalen, bestrijdingsmiddelen en anilines. In het rapport over bestrijdingsmiddelen worden voor 70 bestrijdingsmiddelen risicogrenzen afgeleid.

Samenhang met de andere publicaties.

De wetenschappelijke risicogrenzen zijn alléén in deze publicatie opgenomen. Deze getalswaarden vormen de basis voor de beleidsmatig vast te stellen milieukwaliteitsnormen.

Hoe te bestellen?

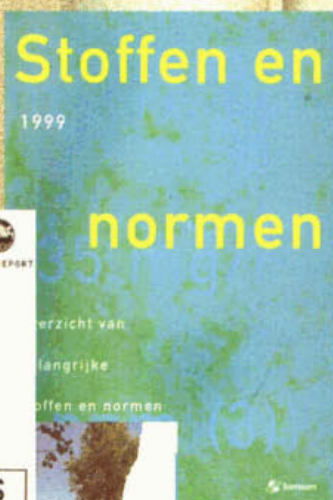
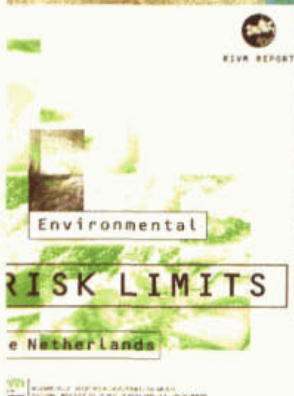
Deze publicatie is te bestellen bij het bureau Rapportenbeheer van het RIVM: tel. 030-2743156 en fax: 030-2744404 onder vermelding van rapport nummer 601640 001. Aan deze publicatie zijn kosten verbonden.

Leeswijzer

Recent zijn vier nieuwe publicaties over normstelling verschenen. In deze brochure wordt naast samenvattingen van deze publicaties allereerst achtergrondinformatie verschaft over het vaststellen en gebruik van milieunormen. Vervolgens is met betrekking tot bovengenoemde publicaties in een afzonderlijk omsloten kader ('typen milieunormen') schematisch aangegeven welke typen normen in welke publicatie staan. Daarnaast is aanvullende informatie gegeven in de kaders 'Wettelijk en niet-wettelijk vastgelegde normen', 'Circulaire streefwaarden en interventiewaarden bodemsanering' en 'Bouwstoffenbesluit'. Ook zijn in deze brochure veelgestelde vragen over normstelling nader toegelicht. Tot slot is de inhoud van de vier publicaties kort samengevat, waarbij tevens is aangegeven hoe de publicaties zijn te bestellen.

Waterbeheer en milieunormen

Een overzicht van actuele naslagwerken

stowa